

Roman

Poština plačana v gotovini

Številka 2 Din

Naročnina: 1 mesec 8 Din,
1/4 leta 20 Din, 1/2 leta 40 Din,
vse leto 80 Din. — Račun
poštne hranilnice v Ljubljani
štev. 15.393. — Dopisi: „Ro-
man“, Ljubljana, Breg 10-12

Tednik za vse / Izhaja ob sobotah / Ljubljana, 15. XI. 1930

Leto II. - Štev. 46

JANET GAYNOR

Foto Fox

ALI SE JE SE SPOMNITE? SE ZMERAJ JE TAKA, KAKOR STE JO VIDELI V FILMIH „OB ZORI“ IN V „ŠTIRIH VRAGIH“

V nedeljo in ponedeljek se je mudil v Ljubljani predsednik vlade Živković, ki ga je prebivalstvo sprejelo z velikanskim navdušenjem. Predsednik vlade si je ogledal kulturne in gospodarske institucije v Ljubljani in obiskal Gorenjsko, kjer ga je narod povsod sprejel z iskreno ljubeznijo. Obenem z njim so prišli v Ljubljano tudi ministri dr. Srškič, dr. Švegel, inž. Sernee in dr. Šverljuga.

Prejšnji torek je odpotoval v Prago na svoje novo mesto v zunanje ministrstvo bivši ljubljanski češkoslovaški konzul dr. František Resl.

V torek 11. so v Beogradu odkrili spomenik hvaležnosti Franciji. Spomenik je izdelal naš veliki kipar Meštrovič.

Kiparja Meštroviča, ki je napravil spomenik hvaležnosti francoskemu narodu, je francoska vlada odlikovala z redom komanderja legije časti.

9. novembra je minilo petdeset let, kar je bil v Zagrebu katastrofalni potres (1880), ki je poškodoval okoli 3000 hiš.

V Zagrebu so uvedli javno električno razsvetlavo 6. novembra 1907.

V Severni Ameriki so bile poslanske volitve, pri katerih so demokraci jako narasli in dosegli svoje stare nasprotnike republikance. Kot najvažnejšo posledico tega izida napovedujejo ublažitev prohibicije.

V nedeljo 9. so bile na Dunaju volitve v dunajski parlament in v deželne zборе. V glavnem je ostalo stanje neizpremenjeno: krščanski socialisti so nekaj izgubili, socialisti so ohranili svoje pozicije, vele-nemci pa so doživeli fujasko.

Švedska akademija za literature v Stockholmu je podelila letošnjo Nobelovo nagrado za literaturo ameriškem pisatelju Sinclairu Lewisu. Čigar najslavnejši roman je „Babbit“.

V Moskvo se je vrnil Stanislavski, vodja znamenitega gledališča Hudoženstvenikov.

Nemško filmsko igralko Asto Nielsen je povozil avto in jo ranil na glavi.

Madžarska vlada je pri london-skem Rothschildu najela posojilo t milijon funtov šterlingov.

V Čikagu so milijonarji izvolili posebnega diktatorja, ki ima nalogo, rešiti meščanstvo pred nadlogo banditstva.

Copyright by Agence Littéraire Internationale, Paris

Reporter in bandit je bil Jack Lingle v življenju: temu podobna je bila tudi njegova smrt

(Glej članka v 44. in 45. številki „Romana“)

Toda če že niso odkrili morilcev Jacka Lingla, se nam je zato umorjeni Lingle odkril v čudno strašni luči. V luči, ki ga je obsijala v toku preiskave, katero so vzajemno vodili generalni prokurator Swanson, njegov osebni detektiv Pat Roche, prevejan Irec, in odvetnik Charles Rathburn v imenu lista „Chicago Tribune“.

DVOJNO ŽIVLJENJE JACKA LINGLA

Časnikarski poklic Jacka Lingla je bil samo krinka. V resnici je bil zaupnik slavnega bandita Ala Capona, ki ima pod svojo oblastjo večino „speakeasijev“, igralnic in javnih hiš južnega Čikaga.

Hiš, kjer ljudje pijo, kjer igrajo in kjer... se ljubijo, je tudi v Čikagu na prebitek. Ker pa so prepovedane, se jih upajo vzdrževati samo banditje kalibra Ala Capona, Spika O'Donella, Bugsa Morana, zakaj ta posel je sicer jako nevaren, zato pa nese morje denarja.

Toda banditi ki nalože velike denarje v svoja „podjetja“, ne marajo neprestano živeti v negotovosti. Da si zagotove prizanesljivost policije, podkupijo nekatere korumpirane policijske organe.

To povem po zrellem preudarku in brez strahu, zakaj te reči so že povedali, zapisali in ponovili v sto listih, v sto poročilih, objavah in knjigah!

Toda poslušajte, da nadaljujem Linglovo historijo:

Lingle je bil prijatelj Ala Capona in je imel za pasom demantno zaponko, ki mu jo je poklonil ta bandit.

Jako verjetno je bilo, da Al Capone dragotine ni dobil čisto brez vsake kapljice krvi, toda Jack Lingle je bil tako ljubezniv družabnik, da mu nisi mogel zameriti takele muhe, čeprav ni pričala baš o nepoprečnem okusu.

Jack Lingle je imel še drugega prijatelja razen Ala Capona. Namerič Williama Russela, direktorja čikaške policije. Prijateljstvo med njima je bilo tako pristržno, da so

splošno govorili, da je čikaški policijski direktor prav za prav Jack Lingle in ne Russel.

V takih razmerah ni prav nič čudno, da si Al Capone ni belil las zastran svojih „podjetij“, in da je postajal Jack Lingle od dne do dne bogatejši. Prijela ga je strast za spekuliranje in pravilo so, da je bil na Wallstreetu angažiran s precejšnjimi denarji. Potem je prišel polom in je izgubil vse... in povrh še življenje, to nizkotno dvojno življenje... ki so mu ga vzeli banditi, sovražni Caponovi skupini.

Ko so se vsa ta odkritja kmalu po umoru Jacka Lingla razvedela, sta morala William Russel in njegov adjutant John Stege, šef detektivskega oddelka, predati ostavko na svoje mesto.

Zdaj pa prepustim besedo polkovniku MacCormicku, direktorju čikaške „Tribune“. 6. julija, takoj ko je prišla na dan prava podoba Jacka Lingla, je napisal tele vrstice generalnemu prokuratorju Swansonu na rovaš onega, v katerem je bil videl prav tako poštenega človeka kakor ostale vrle člane uradništva svojega velikega in mogočnega lista:

„Razkritja teh poslednjih tednov so bila za mnoge izmed nas pretresljiva. Hoteli smo, da se to umazano perilo ne bi pralo v javnosti. Toda iz vsega tega se lahko rodi kaj dobrega. Dejanja Lingla in ljudi njegove vrste so kakor steze, ki drže v dozdaj še neraziščane gozde zločina. Če pojdemo po teh stezah, bomo vsi to zločinsko organizacijo, ki drži Čikago za vrat, obkolili in ugonobili.“

Slikoviti slog teh kratkih stavkov je neverjetno zgovoren. Kakor bi bili tatovi nemogoči brez prikri-vačev, prav tako ne bi mogli eksistirati čikaški banditi, če ne bi imeli pomagačev in zaščitnikov med politiki in uvravnimi uradniki, zlasti pa med policisti.

Novi čikaški policijski direktor je prevzel svoje mesto baš v dneh, ko sem jaz prišel v Čikago. Ko sem se mu najavil v posete, me je kar najljubezniveje povabil na običajno letno slavnost čikaške policije, ki

je bila drugi dan: „Boste videli, da bo lepo. Naši policisti so krasni dečki.“

„Ne vsi, gospod direktor, ako smem verjeti besedam, ki ste jih izpregovorili drugi dan po svojem imenovanju v občinskem svetu. Ta-

krat ste izrečno priznali, da je del čikaške policije podkupljiv.“

„Res morate priti na našo svečanost. Vredno je, da se potrudite,“ je prijazno preslišal direktor. „Izvedli bomo dozdeven napad na bandite...“

Mrtvec, ki govori in odpira živim oči

„Halo! Halo!... Soba 609?... Spoznate moj glas? Ne izgovorite mojega imena! Moram vam sporočiti veliko novico. Pridite takoj v klub **, imeniten klub, saj veste...“

„Imenitni“ klub je neki speak-easy čisto blizu City-Halla. Spada v „verigo“ etablismanov, ki jih vodi tolpa Ala Capona. Tam dobiš prav dobro pivo v kamenitih vrčih, pravi whisky po pet in dvajset frankov kozarec, nekoliko manj pravi po pet frankov kozarec in skrivnostne mešanice, ki jih iz previdnosti rajši nisem poskusil. Toda če naj sklepam po učinku na one ljudi moškega in ženskega spola, ki so jih pili pred mojimi očmi, je moral biti v njih dobršen del alkohola.

Tudi kvartajo tam: igre, ki so običajne v teh lokalih, kakor black-jack, rummy in chock-a-luck.

Jack Zuta

Čeprav se v tem „klubu“ pretakajo denar in pijače v potokih, je vendar umazano, da je človeka groza: zava so gole, pohišstvo uprav beraško.

O, človek mora imeti res strašno koprnenje po pijači in po kvartah, da ga more zanimati tako žalosten lokal! In če pomisliš, da so vsi speak-easies vesoljne Amerike taki, nemara še slabši! Človeka nehoče obide spoštovanje do prohibicije.

Toda nisem prišel, da bi pil, tudi ne, da bi poskusil svojo srečo pri igri — ne, zato nisem prišel v

„klub“. Prišel sem, da se sestanem s policijskim uradnikom, ki mi je bil pravkar telefoniral. On je stalni gost tega skritega bara; z njegovo priprošnjo sem dobil od najemnika — jako ljubeznivega bivšega kaznjenca — legitimacijo, da sem član kluba, legitimacijo, s katero smem popolnoma svobodno uživati vse od zakona prepovedane naslade.

Bralci bodo razumeli, da — prvič v svojem pripovedovanju — zamolčim ime: ime policijskega uradnika, ki (kakor mnogo drugih, nekateri celo v uniformi) poseča te speak-easies.

Komaj sem prisedel k njemu, mi je rekel:

„Ze vidim, da so bogovi na strani francoskih žurnalistov. Odkar ste tu, se vrste najsenzacionalnejši dogodki. Veste, kaj je danes novega? Jack Zuta, prosluli bandit, ki so ga prvega tega meseca (avgusta letos, opomba prevajalca) ubili, je izpregovoril. Rečem vam, mrtvec je izpregovoril! Izpregovoril! Nikoli za živega ni bil tako zgovoren!“

Moj prijatelj s policije, ki je očitno čakaje name izpraznil nekaj kozarcev, je videti močno vznemirjen.

Rečem mu jako krotko:

„Dragi prijatelj, tudi vi ste nočoj zelo zgovorni, toda vašega pripovedovanja o govorečem mrtvcu vendarle ne razumem. Kaj je povedal vaš mrtvec, in kje je vstal od mrtvih?“

ODKRITJA IZ GROBA

„Nu, poslušajte! Detektiv Pat Roche je ravno odprl trezorje, ki jih je Jack Zuta imel pod različnimi lažnimi imeni v čikaških bankah. In kaj je našel? Same čeke in čeke, ki jih je napisal bandit na imena sodnikov, politikov in — nekaterih svojih kolegov s policije! Tako na primer ček na 250 dolarjev za sodnika Ellerja, ki je bil še nedavno pri višjem sodišču. Sodnik Schulmann je potegnil vsega skupaj 6.500 dolarjev (560.000 Din), in iz drugih zaplenjenih pobotnic se vidi, da je Zuta v pomirjenje svoje vesti dajal policijski direkciji na East-Chicago-Avenue, središču svojega delovanja, „napitnino“ po 3.500 dolarjev (200.000 Din) na teden. Kaj takega, kaj ne?! Stopite brž po podrobnosti, saj to vas bo zanimalo!“

Zahvalim se prijatelju... Blagoslavljam usodo, ki me je poklicala v Čikago v dobi, ki je toli bogata z vsakovrstnimi peripetijami. Stečem

na centralno policijsko postajo, kjer me kakor vselej prav prijazno sprejmeta šef detektivov poročnik Norton in njegov adjutant priboč-

Kapetan John Stege.

še nedavno šef čikaških detektivov, preizkuša brzostrelno puško, kakršne imajo banditi.

nik John Egan, ki je bil dodeljen Fochu in Clemenceaju ob njunem obisku v Čikagu.

Pri tej priliki moram izreči posebno priznanje ameriški policiji: odkrita je da nikdo tako. Če se pojavi kak skandal med njenimi člani, nikoli ga ne bo skušala utajiti ali olepšati.

IZ ŽIVLJENJA SLAVNEGA BANDITA

Preden nadaljujem s posmrtnimi odkritji Zute, mi dovolite, da vam to osebo najprej predstavim.

Imel sem že priliko izpregovoriti vam o njem in omeniti njegovo tragično smrt.

Jacka Zuta, bandita, ki so ga pred vsem poznali po tem, da je imel v najemu hiše... ljubezni, so ubili v nekem hotelu na bregu jezera Nemahbin kraj Dalafielda v državi Wisconsin, prvega avgusta. Takrat sem že bil v Čikagu in sem se takoj zavedel velikanskega pomena umora tega znamenitega gangstra. Bil je v zvezah s tolpo Bugsa Morana, ki je bila protivnica tolpe Ala Capona; kakor ona dva poglavarja in kakor Spike O'Donnel je bil tudi on na seznamu „osem in dvajsetih sovražnikov javnosti“, katerih imena je zbrala čikaška Crime-Commission. Ta komisija zahteva — do danes seveda brezuspešno — da se ti zločinci postavijo izven zakona in da jih vsakdo, kdor jih dobi, lahko ubije.

Njega so osumili, da je duševni oče umora Jacka Lingla. Tolpa Bugsa Morana je imela dovolj razloga za mržnjo proti njemu. Takrat ko so Ala Capona zaradi prepovedane noše orožja obsodili na leto dni zapor in je kazen odsedel v Filadelfiji, se je njegov prijatelj Jack Lingle ponudil članom tolpe Bugsa Morana, da jih zaščiti pred policijo. Toda ko je bil Al Capone spet prost in so začeli teči njegovi prispevki, je Jack Lingle pustil svoje nove zavznike kratkomalo na cedilo. Oni

Ona prosi za njegovo roko

Groteska

Napisal H. Wagner

rena je bila pametna deklica. Prav za prav ni bila videti deklica: zbujala je vtis mlade in lepe žene.

Zakaj še ni bila omožena? Saj je bila v tistih letih, ko si lahko privoščiš moža. Vsi ljudje so se temu čudili.

Irena je bila bogata. Iz nič je prišla do ugleda in denarja. Še pred desetimi leti je bila neznatna prodajalka. In danes? Danes je imela velik modni salon.

„Mislim.“ ji je rekla mati, „da bi bilo čas, da se že omožiš.“

„Misliš?“

„Seveda. Saj ti je že trideset let in lahko preživiš moža.“

„Vem. Saj sem že mislila na to,“ je rekla hči.

„In si se že odločila?“ je radovedno vprašala mati.

„Seveda.“ Povedala je ime: mož je bil dve leti mlajši od nje.

„Ali ima kaj pod palcem?“

Irena se je zasmejala. „Ne. Pa kaj za to? Saj imam jaz. Glavno je, da je brhek, zdrav in pameten, da je na dobrem glasu in značajan.“

„Ali si že govorila z njim?“

„Še ne.“

„In kdaj to nameravaš?“

„Jutri!“ je odgovorila Irena.

V ta namen je napisala gospodu Pavlu Bistriču pismo. Či-

sto stvarno pismo, ki ga je v njem za prihodnji večer povabila v gledališče. Vstopnici da je že kupila.

„Mislim.“ tako je sklenila pismo, „da vam, dragi Pavel, storim veselje, če vas po končani predstavi povabim na večerjo. Čisto sama bova in se vam ne bo treba ženirati.“

Pavlu Bistriču je udarilo sree, ko je prebral te vrste. Zardel je od veselja. Začutil je, da je zaljubljen.

Bil je čisto spodoben, a drugače docela nepraktičen človek. Bil je nekaj takega kakor sanjač. Bil je, kakor da ne sodi prav v novi svet.

V življenju je že marsikaj izkusil, a nikoli kaj prida dosegel. Ireni je že dolgo posvečal pozornost. Toda kot dobro vzgojen mož, ki dobro ve, kaj se spodobi in kaj ne, ni mogel storiti prvega koraka! Sicer pa tudi ni prav vedel, kako je z Ireno. Katera ženska vzame danes še siromaka?

Kakor smo povedali, ga je veselo izenačilo, ko je dobil Irenino vabilo. Toliko je bilo med vrstami! Nemara je vendarle imela namene z njim? Skoro je mislil, da. To nenadno vabilo je gotovo nekaj pomenilo...

Ko ga je Irena drugi večer prišla z avtom iskat, se je kar se dá lepo napravil. Ni bil koketen, vendar je hotel napraviti nanjo dober vtis.

Prinesla mu je rože, ki jih je vzel v zadregi in jih postavil v vazo. Nato sta se odpeljala v gledališče. Ona se je na vse načine trudila, kako bi ga lepo zabavala, in mu je čisto neprikrito dvorila. On je bil izprva boječ, polagoma pa se je ogrel. Bilo mu je jako čudno pri duši.

Po predstavi ga je Irena odvedla v restavracijo in naročila dve večerji. Zraven seveda šampanjca. Natočila je sebi in njemu in mu nazdravila.

„Pavel,“ mu je rekla potem, „nocoj bi rada govorila z vami.“

„Res?“

„Že dolgo se namreč pripravljam, da vam nekaj priznam.“

„Zdaj pride tisto,“ si je rekel. Rahlo se je vznemiril in pobesil oči.

Njegova zadrega ga je napravila še lepšega. Bil je videti tako nepokvarjen in dober. Irena je čutila, da je čisto zaljubljena vanj.

„Da mi nekaj priznate?“ je vprašal.

„Da!“ je potrdila. „Saj ste gotovo že kaj opazili na meni?“

Odkimal je.

„Pavel,“ je povzela, „že dolgo vas ljubim. Pred petimi leti sem si že rekla: ta ali nobeden! Toda takrat sem bila še siromakna. Takrat vas še ne bi mogla vzdrževati. Danes pa je to čisto drugače.“

„O veliki Bog!“ je samo vzkljnil.

„Da, danes sem na trdnih nogah. Moja trgovina cvete in zdaj smem misliti na to, da si ustanovim rodbino. Danes vam lahko zagotovim lepo in zanesljivo bodočnost, Pavel!“

„Izenadili ste me —“

Proseče ga je prišla za roko. „Ali mi ne bi mogli biti nekoliko dobri?“

„Zakaj ne!“ je rekel počasi.

„Pavel, ali mi hočete postati mož?“

„Hočem,“ je tiho odgovoril.

„Prosim, govorite z mojo materjo!“

S tem je bila stvar pri kraju in Irena je poklicala natakarko, da plača.

Spravila je Pavla domov v svojem avtomobilu. Med vožnjo mu je dala prvi poljub in mu je prvič rekla „ti“. Pavel je bil seveda v nebesih.

Teden nato je Irena oglasila v časopisih, da se je zaročila s Pavlom. Dala mu je tudi dragoceno zaročno darilo, ki so ga zani prijatelji zavidali.

Vsi ljudje so govorili, kako dobro partijo je napravil mladi mož. Zlobni jeziki so namigavali, da ga je kupila. Toda motili so se. Bila je poroka iz ljubezni.

Pavel je bil svoji ženi drag, zvest in pokoren mož. Irena pa je svojega moža nosila na rokah.

pa se seveda niso dali vleči za nos in so mu prisegli maščevanje.

Izgovorjava angleških imen

Swanson (svónson), ime. — Charles Rathburn (čarlz rázbern), ime. — Spike O'Donnell (spájk odónel), ime. — Al Capone (ol kepón), ime. — Wallstreet (vólstrit), cesta v Newyorcu z velebankami in borzo; zato je tudi simbol za newyorški in vobče ameriški kapital. — Black-jack (blékdžék), rummy (rámi), choek-a-luck (čókelák), kvartaške hazardne igre. — Jack Zuta (džek dzáta), ime. — Avenue (évinju), drevored; tudi promenada, ulica. — Crime-Commission (krajm-komišn), kriminalna komisija.

H. R. HAGGARD:

Žena z večno mladostjo.

Ta roman je začel izhajati v 42. številki „Romana“. Današnje nadaljevanje je peto. Novi naročniki naj pri naročilu izrečno zahtevajo še prejšnje štiri številke.

„Tako je,“ mu odgovorim, „zdaj pa se izvoli nekoliko razgledati po obali, kje naj pristanemo.“

Ustje reke, po kateri smo se vozili, ni bilo videti preširoko, a dolga megla nam je zastirala razgled nanj. Ko se je solnce razgrela v vsej svoji poletni toploti, je nestalo tudi megle in videli smo, da je reka široka kako poldrugo miljo, obala pa da je porasla in polna krokodilov, ki so se solnčili v blatu. Kako miljo pred nami se nam je zdelo, da je skalnat breg, in smo zapluli tjakaj. Nismo se motili; privezali smo čoln za veliko drevo in se izkreali.

Ko smo se nekoliko okrepčali in odpočili, smo si malo ogledali kraj, kamor smo prišli. Bili smo na ozkem kopnem jeziku, širokem kakih dve sto jardov*) in dolgem kakih pet sto; na eni strani ga je mejila reka, na drugi pa brezkončno pusto močvirje, ki se je širilo, kakor daleč je seglo oko. Ta kos kopnine se je vzpenjal kakih pet in dvajset čevljev iznad obdajajočega močvirja in gladine reke. Tako je bilo videti, kakor bi ga bila zgradila človeška roka.

*) Angleška dolgostna mera: 1 jard je 91,4 cm.

„Na tem kraju je bila ladjedelnica,“ reče Leon s prepričanostjo, ki me je začudila.

„Nezmisel!“ odgovorim. „Kdo bi bil tako nor, da bo postavljaj ladjedelnico sredi teh strašnih močvirij in med divjim prebivalstvom — če je sploh kaj ljudi tu!“

„Morda ni bilo vedno močvirno, morda tudi prebivalstvo ni bilo zmerom divje,“ odgovori Leon, gledaje po pokrajini. „Poglej no,“ se začudi in pokaže na kraj, kjer je prošlo noč, orkan izkoreninil magnolijevo drevo na robu reke. „Ali ni tisto tamle ograjeno s kamenjem?“

„Nezmisel!“ ga spet zavrnem in vsi krenemo na kraj, kjer je ležala podrtá magnolija.

„Nu?“ vpraša Leon.

To pot ne odgovorim. Pod zemljo, ki jo je odnesla korenika magnolije, je bilo veliko štirioglato, s temnim cementom spojeno kamenje; bilo je tako trdo, da ga z žepnim nožičem nisem mogel načeti. A to še ni bilo vse. Nekaj je gledalo iz tal. Sklonil sem se in z rokami razgrebel prst ter zagledal velik kamenit obroč en čevljev v premeru in tri palce debel. Od osuplosti nisem našel besede.

„Res je podobno nekaki luki, kjer so pristajale velike ladje — ali ne, stric Horacij?“ vpraša vznemirjeno Leon.

Spet sem mu hotel odgovoriti: „Nezmisel!“ toda beseda mi je zastala v grlu. Obroč je bil preveč zgovoren in je preočito potrjeval Leonove besede. V davnih časih so tam pristajale ladje, oni zid pa je bil najbrž ostanek nekdanje luke. Danes je mesto, ka-

teremu je ona luka pripadala, najbrž pogreznjeno v močvirju.

„Kaže, da je vendarle nekaj resnice na tem, stric Horacij!“ vzklikne Leon z zmagoslavnim glasom.

Nehote se ozrem po oni skrivnostni zamorski glavi, nato pa pogledam zagonetni kameniti obroč in nič ne odgovorim.

„Dežela kakršna je Afrika,“ rečem čez nekaj časa, „ima gotovo polno ostankov davno minulih in pozabljenih civilizacij. Ni hče ne ve za starost egipčanske civilizacije, ki je brez dvoma imela poganjke tudi v drugih deželah. Saj so bili Babilonci, Feničani, Perzijci in vsi drugi narodi več ali manj civilizirani, da Židov niti ne omenim. Prav lahko je kateri teh narodov imel tu svojo kolonijo in trgovsko postajališče.“

„Malo prej,“ se nasmeje Leon, „si čisto drugače govoril.“

„Torej kaj naj storimo?“ vprašam, da obrnem pogovor.

A nihče mi ne odgovori.

Močvirje je bilo videti brez konca in kraja; zdaj, ko je začelo solnce pripekati, so vstajali iz njega oblaki strupenih hlapov.

„Dvoje mi je jasno,“ rečem in se obrnem k tovarišema, ki sta z gnusom opazovala ta prizor. „Prvo, da čez to mlako ne moremo, drugo pa je, da umremo za mrzlico, če ostanemo.“

„To je jasno kakor solnce na nebu, gospod Holly,“ meni Job.

„Zato nam ne ostane nič drugega, kakor okreniti ladjo in poiskati luko; ali pa zaviti po reki navzgor in počakati, kam nas zanese.“

„Ne vem, kaj mislita vidva storiti,“ reče Leon s stisnjenimi

zobmi. „Jaz krenem po reki navzgor.“

Job izbulji oči, zavzdihne in nekaj zamrmra. Arabec pa reče: „Alah!“ in nagrbanči čelo. Če hočem biti iskren, moram priznati, da bi bil tudi jaz kakor Leon najrajši krenil po reki navzgor. Ona velikanska črnčeva glava in kamenita luka sta zbudili mojo radovednost.

Popravili smo jambor, očistili in pripravili ladjico in pregledali puške, nato pa smo se vkrkali. Na srečo je veter pihal z morja in smo lahko razpeli jadra.

Z ugodnim vetrom v hrbtu smo tako lepo pluli kake tri, štiri ure po reki. Srečali smo povodne konje in videli na stotine krokodilov na močvirni obali in tisoče in tisoče divjih ptic.

Okoli poldneva je solnce strašno pripekalo, izpuhtevanje močvirja pa je bilo tako hudo, da smo morali neprestano jemati kinin. Nato je po vrhu vsega še veter preстал in ker z vesli nismo mogli ladje nikamor spraviti, smo se ustavili kraj velikega drevesa, se izkrcali ter počakali, da je solnce zašlo. Ravno smo se hoteli spet vrniti na ladjo, ko zagledamo krasnega vodnega bika z velikimi rogovi, kako stopa proti vodi; ni nas videl.

Leon pograbi puško.

„Glej, da ga ne zgrešiš!“ mu šepnem.

„Zgrešim!“ odgovori prezirljivo. „Tega ne bi mogel, tudi če bi hotel.“

S temi besedami sproži. Bum! Žival se zažene v beg. Leon je zgrešil! Bum! To je bil moj strel: zverina se zgrudi.

„Mislim, da imam boljše oko od tebe, mojster Leon,“ rečem ves ponosen.

„Hudiča, prav imaš!“ zamrmra Leon, a takoj nato se nasmehne, kakor bi ga bilo sram: „Oprosti, prijatelj, čestitam ti. Tvoj strel je bil izvrsten, moj pa nič prida.“

Stekli smo k zverini, ki ji je krogla prebila hrbet; bila je že mrtva. Četrť ure smo se zamudili s tem, da smo jo očistili in izrezali iz nje kos mesa, ki smo ga vzeli s seboj. Nato smo odpluli in pustili sidro kakih trideset metrov od brega. Ker se je že

mračilo, smo prižgali svetiljko in pripravili večerjo iz bikovega jezika, nato smo legli spat. Toda na spanje nismo mogli niti misliti. Zakaj napadli so nas najkrvoločnejši, najbrezobzirnejši komarji, kar sem jih srečal v življenju. V gostih tropah so prihajali in nas bodli, klali in grizli, da smo skoro zblazneli. Duh tobaka jim je še skoro podvojil besnost; rešili smo se jih s tem, da smo se zavili v rjuhe od glave do peta. Tako smo sedeli in neprestano migali z glavo na vse strani. In tedaj se začuje iznenada kakor grom skozi tisto tišino globok krik leva, še drugi, že bliže, komaj šestdeset jardov od nas.

Leon potegne glavo izpod rjuhe in pravi:

„Hvala Bogu, da se nismo izkrcali, kaj ne stric? Hudiča! Me je že komar vklad v nos!“ in njegova glava je spet izginila pod rjuho.

Kmalu nato je vžsel mesec in kljub levjemu rjoventju smo se, čuteč se varne, začeli predajati spancu.

Ne vem prav povedati, kaj mi je bilo, da sem potegnil glavo iz prijaznega zavetja pod rjuho; morda sem začutil komarjeve pike celo skozi rjuho. Naj bo že kakor hoče, ko sem imel glavo zunaj, začujem Joba, ki mi s plahim glasom šepne:

„Gospod, pogledjte, za Boga, odprite oči!“

Vsi na mah smo pogledali in zagledali v mesečini kraj brega dva kolobarja, ki sta vse bolj in bolj rasla in se nam približevala po vodni gladini; in sredi teh kolobarjev je bilo nekaj črnega.

„Kaj je to?“ vprašam.

„Zverine, gospod,“ odgovori Job z glasom, v katerem sta se

čudno mešala neprikrita groza in spoštovanje do mene, ki mu je že prešlo v kri. „Dva leva sta,“ reče ves vznemirjen. „K nam plavata, da nas požre!“

Pogledam tjakaj. In res zagledam dva para krvoločnih oči. Duh ubitega bika ali pa naš duh je bil gladni zverji privabil, da nas napadeta.

Leon je že imel puško v rokah. Rečem mu, naj počaka, da bosta zverji bliže, in primem svojo puško. Kakih petnajst korakov od nas je bila plitvina, kjer je bila voda komaj petnajst palcev visoka. Najprej se popne na to plitvino levinja. Takrat Leon sproži in krogla zadene zver ravno v odprti gobec in skozi grlo; levinja se zažene in mrtva pljusne v vodo. Drugi lev, samec, se je bil ravno pognal na plitvino in se s prednjima nogama popel na prod — takrat pa se je zgodilo nekaj čudnega. Začuli smo neki nemir in šumenje v vodi, kakor ga čuješ v jezeru kadar ščuka zagrabí ribico, samo tisočkrat hujše: zdajci lev strašno zarjove in skoči na prod vlekoč nekaj črnega za seboj.

„Alah!“ vzklikne Muhamed. „Krokodil ga je zgrabil za nogo!“

In res je bilo tako. Prav dobro smo razložili podolgovat gobec z vrsto strašnih zob in za njim plazilčevo gnusno telo. In takrat se odigra bogme nenavaden prizor. Lev se je hotel z vsem naporom popeti na plitvino, toda krokodil ga je pol plavaje, pol stoje še zmeraj držal za nogo. Lev je tulil in rjovel, da se je tresel zrak, dokler ni naposled z divjim, besnim krikom obrnil glave in zgrabil z zobmi krokodila za glavo. Krokodil je popustil nogo, ker mu je kakor smo pozneje videli, lev izbil eno oko, in se počasi okrenil, v tem pa ga je lev zgrabil za vrat in se v strahoviti borbi začel valjati po produ. Ni bilo mogoče slediti vsem njunim kretnjam. Zdajci pa se je sreča obrnila. Krokodil, čigar glava je bila ena sama velika krvava rana, je s svojim železnim žrelom zgrabil levje telo ravno nad rebri in mahnil z njim besno na levo in desno. Razmesarjena in razjarjena zver je grizla krokodila, sekala po nje-

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 11. strani

1. Kaj je prohibicija?
2. Kakšen dajalnik imajo „pljuča“?
3. Kaj je bakšiš?
4. Kaj pomeni JUDR.?
5. Kaj pomeni G. P. U.?
6. Zakaj se reče „z vrati je zaloputnil“ in ne „z vratmi“?
7. Kaj pomeni USA?

govi luskinasti glavi in trgala s šapami krokodilovo žrelo.

In potem je bilo mahoma vsega konec. Levova glava je omahnila krokodilu na hrbet in s poslednjim zamirajočim krikom je zver poginila. Krokodil je ostal nekaj časa še miren, potlej pa se je nagnil na stran, ne izpustivši zob iz levjega trupla, ki ga je bil čisto zmrvil.

Ta boj na življenje in smrt je bil neznansko grozen in ne verjamem, da bi dosti ljudi že videlo kaj podobnega. Ko je bilo vse končano, smo pustili Muhameda na straži, mi pa smo legli, da prešpimo ostanek noči, kakor pač moremo.

VI

OBRED IZ PRVIH KRŠČANSKIH ČASOV

Drugo jutro, komaj se je zdanilo, smo vstali, se umili in se pripravili na odhod. Ko sem pogledal Jobu v obraz, sem prásnil v smeh: njegovo tolsto lice se je od komarjevih pikov zredilo čez noč na najmanj dvakratni obseg, a tudi Leonov obraz ni bil nič boljši. Od vse trojice sem jo jaz še najbolje odrezal; morda zaradi trdosti svoje kože, ali pa zato, ker sem bil najbolj koci-nast med vsemi. Onadva sta bila v primeri z menoj prava golobradca in tako so imeli komarji prekrasno polje za svoje napade, med tem ko se Muhameda, na katerem so začutili vonj pravovernega muslimana, sploh niso dotaknili.

Med tem se je popolnoma zdanilo; razpeli smo jadra in si najprej ogledali ubita leva in mrtvega krokodila, nato pa smo zapluli po stranskem rokavu reke, ki je spremljal glavno strugo na levi strani.

Tako smo potovali štiri dni in prepluli kakih sto štirideset milj, ko smo naenkrat opazili, da z ladjo ne moremo dalje. Reka je bila namreč tako polna goste trave, da bi jo bili morali sekati z nožem, pa še ne bi mogli naprej.

Kaj smo hoteli? Z vetrom ni šlo več, z veslanjem tudi ne; morali smo travo sekati pred seboj z Muhamedovo sabljo in potiskati ladjo naprej.

A dolgo tako ni šlo. Preveč nas je utrudilo in močvirje in sopenad nad vodami so začele navzlic vsem kininom ostavljati svoje sledove na nas. Čedalje težje smo se zjutraj prebujali, čedalje bolj so slabele naše moči. Strašen je bil naš položaj, redko kateri belec je kdaj zašel v podobnega; in ko sem se oni večer vrgel v čoln, da zaspim, sem prej preklel svojo neumnost, da sem se priključil tej nori ekspediciji, ki jo čaka samo še smrt v tej pošastni deželi. In ko me je objemal spanec, sem v duhu gledal, kakšna bo naša ladjica čez tri mesece po naši smrti. Polna bo smrdljive vode, ki bo prala naše kosti, o —

In v duši sem poslušal udarjanje vode v osušene kosti in rožljanje okostnjakov drugega ob drugega, kako moja lobanja trka na Muhamedovo, Muhamedova pa na mojo, dokler se naposled Muhamed ne razsrdi in ne vstane, upre svoje prazne očesne votline vame in me ozmerja, zakaj da mu ne dam miru in — krščanski pes — kalim mir pravovernega.

Odprem oči in vztrepečem ob teh groznih sanjah in vztrepečem še huje zaradi nečesa, kar niso bile sanje: dvoje velikih oči je gledalo skozi ono megleno noč. Planem na noge in strašno zakričim, zakričim še enkrat, da so tudi drugi skočili na noge. A takrat se iznenada zabliska nož in dolgo kopje se dotakne mojega vratu.

„Mir!“ reče neki glas v arabščini podobnem jeziku. „Kdo ste? Po kaj prihajate? Govorite, ali pa boste umrli!“ To rekši primakne kopje še bližje mojemu grlu, da me zazebe v kosti.

„Na potu smo in smo čisto slučajno zašli,“ odgovorim v najlepši arabščini, ki so jo očitvidno razumeli, zakaj oni človek se obrne k visoki osebi, ki je stala za njim, in vpraša:

„Oče, ali naj jih ubijemo?“

„Kakšna je barva teh ljudi?“ vpraša globok glas.

„Bela.“

„Ne ubijajte!“ odgovori oni glas. „Pred štirimi dnevi sem čul od Nje, ki se ji moramo pokora-

vati, besede: ‚Beli ljudje prihajajo. Ko jih zagledate, jih ne ubijte, nego jih privedite v deželo Nje, gospodarice! Naj torej stopijo na suho in naj vzamejo s seboj, kar imajo!‘

„Stopi ven!“ reče oni prvi mož, napol spremljajoč me, napol terajoč pred seboj z ladje: in ko sem bil na suhem, sem videl druge ljudi, ki so enako storili z mojimi tovariši.

Na bregu se je bilo zbralo kakih petdeset mož. V poltemi sem razložil samo toliko, da so bili jako visoki možje čvrste postave, razmeroma bele polti in goli razen leopardove kože, ki jim je pokrivala bedra.

Postavili so Leona in Joba zraven mene.

„Kaj je to?“ vpraša Leon, teroč si oči.

„O Bog, to je sodni dan!“ zavpije Job. Prav takrat nastane prerivanje in vpitje, zakaj privedli so zvezanega Muhameda, za katerim je stopala človeška senca s kopjem v roki.

„Alah! Alah!“ zavpije Muhamed, sluteč, da se nima ničesar dobrega nadejati od svojih sovražnikov. „Rešite me! Rešite me!“

„Oče, glej, črnc! Ali naj ga ubijemo? Kaj pravi Ona, ki se ji moramo pokoravati?“

„Zastran črnca ni nič rekla. Vendar ga ne ubij! Pridi sem, sin!“

Senca stopi k njemu, oni visoki mož pa se nagne naprej in nekaj zašepeta.

„Da, da,“ odgovori oni drugi in pisne z nekim krvoločnim glasom, da mi duša zmrazne v kosteh.

„Ali so oni trije belci tu?“ vpraša visoki mož.

„Da, tu so.“

„Prinesite ono, kar smo zanje pripravili, oni pa naj odnesejo vse kar hočejo s svoje ladje.“

Komaj je dogovoril, so ljudje stekli in prinesli štiri velike nosilnice s četvorico nosačev za vsako, in nam veleli, naj stopimo vanje.

„NAŠA BESEDA“ ZASTONJ

samo še do 15. t. m.

Poznejših prijav

ne bomo vpoštevali!

Najlepše na ženski

Na neki seji se pogovarjajo odborniki kaj je pri zeni najlepše. „Oči,” pravi eden. „Uho,” zatrjuje drugi. Tretji se vncema za lase. Eden pravi: „Prsa,” najglasnejši: „Meča.” Oni: „Hoja!”

Tedaj udari predsednik s pestjo po mizi in zavpije: „Jezike za zobe, sicer mi kak hudič še resnico pove!”

Prometna ovira

Potnik se je vozil na lokalki. Nenadoma pa je v svojo vetiko grozo opazil, da v vsem viaku ni nekega oddelka. Na prvem postajališču izstopi in steče k postajenačelniku.

„Gospod,” mu reče prosee, „pregovorite strojevodjo, da počaka vsaj pet minut.”

„Ne morem,” odvrne postajenačelnik s strogo uradnim obrazom. „Vlak sme stati samo eno minuto.”

„No, bomo videli,” reče grozeče potnik.

Minuta je bila pri kraju. Postajenačelnik zažvižga enkrat, zažvižga dvakrat, zažvižga tretjič: „Odhod!”

Vlak ne odpelje. Razburjen skoči postajenačelnik k strojevodji in ga nahruli:

„Zakaj ne ubogate?”

„Ne morem,” odvrne strojevodja. „Pred lokomotivo nekdo čepi.”

Naloga

To je bilo še v časih Koseskega. Učitelj je naročil svojim učencem naj napišejo vsebino Viljema Tella. Eden je napisal takole:

„Viljem Tell je bil Švicar, ki se je zaklel, da se maščuje nad deželnim glavarjem Gösslerjem. Zato se je skrtil s svojim pihalnikom za grm in rekel: „Po tejle ozki gasi mora priti...” Potem je počenil in pritisnil.”

Dvoumno

Mlado dekle se je javilo pri nekem samcu, ki je iskal postrežnico. „Ali imate izpričevala?” jo vpraša novi gospodar.

„Ne, toda služila sem pri nekem gospodu, ki je bil tudi samec in ki je bil z menoj zelo zadovoljen.”

„Kako dolgo?”

„Eno uro.”

Sanje

„Danes sem imel zelo čudne sanje,” pravi fant svojemu dekletu, „sanjalo se mi je, da sem snubil pri tvojem očetu.”

„In kaj ti je moj oče rekel?”

„Ne vem. Tisti trenutek sem se zbudil pred vrati.”

Pri mesarju

„Janez, prinesi gospodu zdravniku njegov jezik, potem razsekaj gospe svētici kosti in stehtaj njen svinjski želodec.”

Gospodinja: „Zakaj ste pa postavili kavo na stol, gospod Umek?”

Stanovalec: „Ker je tako slaba — moral sem ji ponuditi stol!”

Ribniška

Ribničan pelje svojega sina v gostilno. Oče si pridno gasi žejo, sinček pa gleda po gostilni. Ker se oče zanj ne zmeni, ga podreza:

„Oče, ali meni ne boste dali nič piti?”

„Ne, ne, sinko. Pijača ni zate. Kaj bodo rekli, če te privedem pijanega domov!”

„Kdaj pa je človek pijan?” vpraša nedolžno sinko.

„Vidiš,” mu jame oče tolmačiti, „tamle v kotu sedita dva kmeta. Če rečem da so štirje, bi bilo to znamenje, da sem pijan, ker pijanci vse dvojno vidijo.”

„Saj je samo eden,” odvrne sinko začudeno.

Sodnik: „Kaj vam je ljubeše deset dni zapora ali 500 Din?”

Obtoženec: „Če je vam vseeno, gospod sodnik, potem vzamem že rajši 500 Din!”

Otroška

Pred slonovo kletko. „Poglej, mamica, kako čudna krava. Rogove ima v gobcu in z repom je travo...”

V kavarni

Že dalj časa sem stalno zahajal v neko majhno kavarno. Nekega dne sem sedel v bližino blagajne in poslušal, kako naročajo natakariji. Pride prvi: „Čok!”, pride drugi: „Mok!”, tretji: „Kap!”. Ker tega nisem razumel sem poklical plačilnega in ga prosil, naj mi razjasni pomen teh zagonetnih besed. „To so naše okrajšave,” mi reče. „Čok je čokolada, mok je mocca.” „A, tako,” se začudim, „jaz bi pa kakao!”

Usmiljen snubec

Nevestin oče ženinu ki je snubil njegovo hčer: „Vaša snubitev mi je zelo všeč, toda povedati vam moram, da sem izgubil vse svoje premoženje in da sem v tem trenutku berač.”

Snubec: „Revež, pomilujem vas in moral bi imeti srce iz kamna, če bi vas pri vsem tem hotel oropati še hčere.”

Oglasi

Posestnik na deželi išče življensko družico. Ni treba, da bi bila mlada, lepa in bogata. Pogoji je le, da ima črne lase. Kje, pove uprava lista.

Mlin zaradi onemoglosti naprodaj.

Išče se postelja za gospodično, ki se da zložiti.

Lepe rokavice za gospodične z iste za dame z dvema gumboma po majhnimi napakami po 20 dinarjev, 50 dinarjev.

Rokavice za gospe iz jelenje kože poceni naprodaj....

Iščemo 6 mladih deklet za molžnjo.

Za razpečevanje naših olj in lakov iščemo nekaj provizijskih potnikov. Slednji se v suhem stanju lesketajo, so trdi kot steklo, ne pokajo, in se dobe v trgovinah v steklenicah z našo varstveno znamko na trebuhu.

Mlada prodajalka poštenih staršev se išče za takoj.

Hči uradniške vdove, ki je stara šele 15 let, išče mesta kot vzgojiteljica.

Kupujem stare obleke in pridem na željo po dopisnici v hišo.

JULES MARY:

BREZ VESTI

Prvi del

POMLAD LJUBEZNI

Ta roman je začel izhajati v 40. številki „Romana“. Današnje nadaljevanje je sedmo. Novi naročniki naj pri naročilu zahtevajo še prejšnjih šest številok.

Ko se je Gastonovo stanje obrnilo na boljše — to je bilo kak mesec dni po oni usodni noči in že štiri tedne je Gobriand sedel v preiskovalnem zaporu — in ko ga je minila vročica, mu je zdravnik vzel kroglo iz rane in zdaj ni bilo več nevarnosti zanj.

Takrat se je spet najavil gospod Juvenel s svojim pisarjem.

Doktor Varennes ga je sprejel malo ljubeznivo in je odločno zahteval, da preiskovalni sodnik ne sme mučiti njegovega pacienta več ko pet minut. Treba je biti jako previden, je rekel, zakaj če se bolezen povrne, je zelo verjetno, da nastopi smrt, in zanj bo odgovoren — je resno dodal — edino gospod Juvenel.

Nato so odvedli gospoda Juvenela h Gastonu. Preiskovalni sodnik se je predstavil, povedal mlademu možu, zakaj je prišel, in ga prosil, naj mu pove o bližnjih okolnostih nočnega napada.

„Napadeni ste bili na križpotju štirih poti — ali ste videli storilca?“ je vprašal sodnik.

„Da, nekaj sekund nemara sem ga videl,“ je odgovoril Gaston.

„Ali bi ga spoznali?“ je dalje poizvedoval gospod Juvenel.

„Mislim da.“

„Gotovo veste, da so prijeli Gobrianda in da govore pomembni argumenti za to, da je on streljal na vas?“

„Vem, toda prepričan sem, da on ni krivec,“ je odgovoril Ga-

ston. „Saj ga vendar dobro poznam in bi ga moral takoj prepoznati. Gobriand je pohabljenec, ki hodi na dveh bergljah, jaz pa se prav dobro spominjam, da je ko sem pal nekdo stekel proti meni, se sklonil nad menojo in mi preiskal žepa. Gobriand ne more tako naglo hoditi in tudi sklonil se ne bi tako hitro. Če bi bil on, bi ga bil moral prvi mah spoznati.“

„Ali vas ima Gobriand vzroka sovražiti?“ je vprašal sodnik.

„Ne,“ je s trdnim glasom odgovoril Gaston.

Preiskovalni sodnik ga je ošinil z dolgim pogledom, nato pa je iznova vprašal:

„Gotovo vam je znano, da mrzi vašega očeta?“

„Siromak ni čisto pri pameti, in zato mu je treba marsikaj odpustiti,“ je menil ranjenec.

Gospod Juvenel se je spet zamislil.

„Ne smete mi ničesar zamolčati,“ je nato povzel. „Vprašanja, ki vam jih moram zadati, so jako važna. Žato se ne čudite, da sem poučen o neki skrivnosti, ki je še niste nikomur zaupali.“

„Govorite, gospod sodnik, pripravljem sem vam odgovarjati,“ je rekel Gaston.

„Ali vi ljubite Gobriandovo hčer?“

„Da — iz vsega srca.“

„Ali je vaš oče s to ljubeznijo zadovoljen?“

„Ne.“

„In Gobriand to ve?“

„Da, govoril sem mu o tem.“

„In kaj je na to rekel?“

„Nič, zavrnil me je.“

Sodnik se je spet zamislil.

„Mi smo popolnoma prepričani, da je Gobriand streljal na

vas, ne samo, ker je sovražnik vašega očeta, nego tudi zato, ker ljubite njegov hčer in vas tudi ona ljubi.“

„To je docela nemogoče,“ je ostro odgovoril Gaston. „Kdo vam je vcepil to misel?“ je povzel čez trenutek.

Toda sodnik ni odgovoril.

Ko je mladi slikar ostal sam, je pozvonil in dal poklicati očeta. Forges de Montfore je stopil v sobo.

Na prvi pogled je stari graščak videl, da se je pri sinu nekaj izpremenilo. Oči mladega moža so gorele in njegov obraz je bil bledejši kakor ponavadi.

Oče je nagrbančil čelo in brez besed obstal. Tako sta se moža nekaj časa razburjene merala z očmi: Forges, ker je bil pripravljen na sinovo zahtevo glede Julije in Gobrianda, Gaston pa, ker je slutil, da ga bo oče spet zavrnil.

„Česa želiš?“ je naposled izpregovoril graščak.

„Govoril bi rad s teboj, oče, o jako važnih stvareh.“

„Na razpolago sem — toda doktor Varennes se boji, da ti razburjenje ne škodi; malo prej je bil že sodnik pri tebi — bolje bi bilo, da bi se malo odpočil in zaspal. Taki dolgi razgovori škodujejo tvojemu zdravju in samo zavirajo okrevanje. Že spet si jako bled in bojim se, da se te ne loti nova vročica.“

„Motiš se, oče,“ ga prekinel Gaston. „Le pomiri se, nič hudega mi ni.“

„Nu, česa torej želiš?“ vprašal stari Forges hladno in se spusti na stol.

Nastala je mučna tišina. Gaston je v tistem trenutku minilo vse razburjenje in popolnoma hladnokrvno se je obrnil k očetu, mu pogledal ostro v obraz ter rekel:

„Ti si naznanil Gobrianda, češ da je mene napal?“

Forges je očividno pričakoval to vprašanje, zakaj brez presečenja je mirno odgovoril:

„Lahko bi utajil, saj je dovolj dokazov zoper lopova, na podlagi katerih bi ga lahko prijeli, toda rajši ti povem vso res-

nico: da, jaz sem naznanil Gobrianda, da te je hotel umoriti.“

„In zakaj, če smem vprašati?“

„Ker je bil res on.“

„Kako moreš to vedeti?“ je hladno vprašal Gaston.

„Ni moja stvar, da bi te o tem prepričeval, nego sodnikova. Sicer pa je tvoje mnenje o tem kaj majhnega pomena. Bo že preiskava dognala, kako in kaj.“

„Ker si naznanil Gobrianda že malo ur potem, ko so mene prenesli v grad, si moral za to imeti prav poseben razlog, ki ga ne poznam. Zato te prosim, oče, da mi ga poveš,“ je odgovoril Gaston.

„Moj edini nagib je bil ta, da pomagam morilca kaznovati in spraviti v roke pravice.“

„Ne — prepričan sem, da si imel še druge razloge!“

„Katere? Jako sem radoveden nanje! Nu, povej jih!“

„Dobro. Gotovo še nisi pozabil pogovora, ki sva ga nedavno tega imela zastran moje ljubezni z Julijo, in še pomniš, da si se kar najodločneje uprl že sami misli, da bi se midva kedaj vzela. Mislil sem, da je tvoji zavrnitvi vzrok kak skrivnosten nagib. Toda ti si vobče zavrgel mojo misel o poroki, ne morda zato, ker ne bi maral, da se oženim z deklico, ki je hči tvojega sovražnika — zakaj imam te za preveč ponosnega, da bi se menil za spletke in početje takega ubogega norca kakršen je stari Gobriand — ne, ampak zato, ker ti moja poroka razdere neke načrte. Ni ti Julija neprijetna, nego sploh vsaka moja žena! Zakaj to, oče?“

„Še zmerom imaš vročino, Gaston,“ je odgovoril stari Forges. „Tvoje fantazije te zavajajo in ne veš, kaj govoriš.“

„Oče, nujno bi te prosil, izvoli me smatrati za popolnoma zdravega in pri popolni pameti.“

„Na te nore besede ti nimam ničesar odgovoriti.“

„Tako — najsvetejši občutki mojega srca so ti samo nore besede! Povem ti, moj sklep, da se oženim z Julijo, je danes prav tako čvrst, neizpremenjen in neizpremenljiv kakor je bil!“

„In moja prepoved ostane prav tako neizpremenljiva iz

razlogov, ki sem ti jih že povedal,“ je mrko odgovoril oče.

„In kateri so ti razlogi?“ je hladno vprašal sin.

„Premlad si še in tvoj zakon bi trpel zaradi te poroke, storjene iz prenačlenosti. Sam se oklepaš v okove, ki te bodo vse življenje tlačili k tlom.“

Gaston je nestrpno odmahnil z roko.

„In vendar se oženim z Julijo!“ je vzkliknil.

Forges je vstal — bil je bled in njegove črne oči so plamenele.

„S hčerjo navadnega morilca!“ je zasikal. „S hčerjo moža, ki te je hotel ubiti in ki bo čez nekaj dni obsojen na smrt! Ne, te nespametnosti ne smeš storiti, sin moj!“ je mehkeje in skoro proseče dodal.

„Gobrianda ne smatram za krivega in povem ti, da me o tem nihče na svetu ne prepriča!“

Stari Forges je skomignil z rameni.

„Danes tako govoriš, ker še nisi prav pri pameti. Zato ti oprostim.“

Gaston se je vzravnal. Trdo je pogledal svojemu očetu v oči in rekel:

„Ne bo dolgo, ko bom popolnoma zdrav, že čutim, kako se mi vračajo moči. Prvi dan, ko bom mogel in smel stopiti iz hiše, ti zdajle povem, obiščem Julijo. Govoril bom z njo in ji zadal samo eno vprašanje. In zvečer tistega dne ti bom moral z grenkim srcem povedati, da že teden dni ne potrebujem tvojega pristanka!“

Forges se je ugriznil v ustnice, da se je premagal in ni zalučal temu človeku, ki je bil vendar njegov sin, v obraz svojega prekletstva. Skrčil je pesti, da so zapokali členki. Ta človek je bil strašen v svoji jezi.

„Dobro.“ je z muko spravil iz grla in glas mu je drgetal. „Dobro — čakal te bom.“

Trinajsto poglavje

SESTANEK

Gaston je resnico govoril, ko je rekel očetu, da bo njegova prva pot k Juliji. Kakor hitro je toliko okreval, da je smel iti ven, se je odpravil proti dobro

znani hišici v gozdu in poiskal deklico.

Julija je delala sedeč na oknu kakor po navadi. Od časa do časa je dvignila glavo in pogledala s težkim srcem po cesti, ki drži v Fontainebleau, kakor da čaka, kdaj se prikaže oče. Toda želja se ji ni izpolnila. Cesta je ostala prazna, po njej so prihajali samo ljudje, ki so ji bili popolnoma neznani. Vselej je pobesila glavo in težak vzdih se ji je izvil iz ust.

In baš tedaj, ko je spet žalostno pobesila glavo, je vstopil Gaston. Pot ga je bila utrudila, bil je jako bled in presunjen, ki ga je prevzelo, ko je zagledal Julijo, ki je že tako dolgo ni videl, mu je zadržalo korak.

Obstal je na pragu in srce mu je razbijalo, da se je moral prijeti zanj, boječ se, da mu ga ne raznese; toda deklica ga še vedno ni bila uzrla.

„Julija!“ je šepnil s tihim glasom.

Ona se je zdrznila.

„Vi, Gaston — vi, rešeni!“ je zajecljala. In tudi njej je mahoma vsa kri izginila z lic.

Stopila je počasi k njemu in mu ponudila roko, ki jo je vroče poljubil. Nato se je obrnila k materi, ki je sedela v kotu in strmela predse.

„Mati,“ je rekla, „evo,“ poglej, to je Gaston Forges. Saj ga poznaš, enkrat si ga že videla, ko je bil pri nas. Ti nisi njegova sovražnica, ti ga ne sovražiš kakor oče. Veš, da se ljubiva, in zato nama boš gotovo dovolila, da se v tvoji prisotnosti pogovoriva med seboj.“

„Da, otroka moja,“ je odgovorila starka, „kar ostanita, ker ni očeta, da bi vama branil. Toda bilo bi bolje, če se ne bi shajala, saj vesta, da oče ne dovoli, da bi se vzela. Jaz pa vaju ne maram delati še bolj nesrečna, saj ni nikak zločin, če se dva mlada človeka rada imata in to zaupata stari ženski, kakršna sem jaz.“

Gaston in Julija sta sedla na klop. Zdaj ko se je prvo veselje nad nenadnim snidenjem že poleglo, sta se zresnila in utihnila. Med njima je vstala žalostna misel na očeta Gobrianda, ki je za-

prt, obtóžen, da je hotel ubiti tega, ki ga njegova hči ljubi.

Brala sta si te misli iz oči. Zdajci je Julija zaihtela in zvila roke:

„Gaston, ali ti verjameš, da je on to storil?“

„Ne,“ je odgovoril Gaston z glasom, iz katerega je zvenelo skalnato prepričanje; „ne, tega nikoli nisem verjel. Toda prišel sem, da se pri tebi še utrdim v svoji veri. Tvoj oče je obtóžen in vedeti moraš, da govore zoper njega jako tehtni razlogi. Mene so poskušali na vse načine prepričati o njegovi krivdi.“

Julija se je nehote odmaknila za korak.

„Niti trenutek nisem tega verjel,“ je ponovil Gaston, „zagotavljam te. Toda treba mi je, da tudi iz tvojih ust čujem iste besede.“

Julija mu je jela pripovedovati o prizoru, ki se je zgodil pri aretaciji njenega očeta. Saj je tudi njo, seveda samo za trenutek obšla strašna sumnja, da bi njen oče utegnil biti kriv, in stari Gobriand ji je to bral v očeh, in krik, ki se mu je takrat izvil iz prs, je prodrl do njenega srca, ta bolesteri krik, ki je bil bolj zgovoren kakor vse zagotavljanje o nedolžnosti. Ne, Gobriand ni zločinec, ni oni, ki je streljal na Gastona. Ona je o tem trdno uverjena. O, gotovo je bilo očetovo sovraštvo do Forgesa veliko — in tega mu niti ne prikriva — in prezir do snubača, čeprav popolnoma neutemeljen, globok, toda niti prvo niti drugo ga ne bi bilo nikoli napotilo do takega zločinskega napada.

Gaston je toplo stisnil Juliji roke. Ne, ni se motil in Julijine besede so ga v tem potrjevale: Gobriand je nedolžen.

Nato je pripovedoval dekletu o razgovoru, ki ga je imel pred nekaj dnevi z očetom, in o tem, kako se je Forges izrazil glede njegovih načrtov; tudi njegove grožnje, da bo znal najti sredstva, da prepreči to poroko, ni zamolčal.

Julija je žalostno pobesila glavo.

„Morava se odreči najinim načrtom,“ je žalostno rekla. „Zo-

per voljo tvojega in mojega očeta se ne moreva poročiti. Tak zakon ne bi imel božjega blagoslova in to bi nama prineslo samo nesrečo.“

Toda Gaston očitvidno ni bil tega mnenja. Namenoma je preslišal njene besede.

Nato sta spet začela govoriti o Gobriandu.

„Če ga obsodijo!“ je vzkliknila Julija.

Gaston jo je skušal pomiriti.

„Zdaj,“ je rekel, „zdaj ko toliko vem, ne bom več zapravljaj časa in ne dopustim, da store

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 6. strani

1. Doslovno: prepoved. V Združenih državah prepoved izdelovanja in točenja alkoholnih pijač.

2. Pljučem.

3. Darilo, napitnina; podkupnina. Beseda je perzijsko-turškega izvora.

4. Iuris Utriusque Doctor = doktor za oboje pravo (posvetno in cerkveno).

5. Okrajšava za Gosudarstvenoe Političeskoje Upravljenje (v sovjetski Rusiji oznaka za organizacijo, ki ji je svrha pobijanje protirevolucije, spekulacije in zlorabe v uradu).

6. Ker so 'vrata' sred. spola in se sklanjajo po vzgledu 'mesto' ali 'polje': z mesti, polji, vrati.

7. United States of America = Združene države Amerike.

krivico tvojemu nesrečnemu očetu.“

Tako sta se ločila. Ob slovesu je Gaston Julijo še vroče zagotovil:

„Nikoli več ne bom govoril z očetom o najini poroki. Če bo videl, da je moj sklep neomajen, se bo moral sam udati. Saj ne more imeti pametnega razloga, zakaj mi ne bi dovolil!“

„Kdaj se spet vidiva, draga?“ je vprašala Julija.

„Še ta teden,“ je odgovoril Gaston in ji stisnil roko. Nato se je odtrgal od nje in skoro stekel skozi vrata.

Mladi slikar si je izbral pot skozi gozd, po kateri je tolikokrat krenil, kadar je hotel hitro priti domov. Bil je jako truden in je hodil zelo počasi.

Pot, ki si jo je izbral, je bila sicer res najkrajša, toda peljala je navkreber. Dostikrat se je moral ustaviti in zajeti sapo. Tako je sam ne vedoč kdaj prišel v okolico kraja, kjer je bil napaden. Hodil je tjavendan in zdajci se je zagledal na mestu, kjer ga je zadel strel.

Sedel je na mahovit kamen in se zamislil.

„Kdo neki naj bi imel namen vzeti mi življenje?“ je razmišljal. Nobenega sovražnika ni poznal. Ali ni bil na koncu koncev morda to kak postopač, ki je samo zato streljal, da ga oropa? Priklical si je vse v spomin, kar se je takrat zgodilo; in tako se je tudi spomnil, da se je takrat, ko je ležal na tleh, nekdo sklonil čezenj — velik, dolg možak s sivo brado in očmi, ki so žarele kakor oči divje mačke. Vse to je videl in občutil komaj v drobcu sekunde. Ne — ta možak ni bil Gobriand, ne, nikoli, tega je bil popolnoma gotov. Saj si ni bilo moči predstavljati, da bi se bil stari pohabljenec, ki se brez bergelj niti ganiti ni mogel, da bi se bil vrgel nanj kakor zver! Toda kdo je potem mogel biti?

Zdajci je Gaston začul korake v suhem listju za seboj in prevzel ga je neprijetni občutek, kakršnega ima človek, ki ve, da ga nekdo opazuje. Obstal je in pridržal sapo, zraven pa pozor-

no prisluhnil. Toda čul ni ničesar.

Bilo je poldan. Gastonu se ni bilo treba bati, vrhu tega je bil, čeprav se je še čutil slabega, odločen postaviti se pogumno po robu.

Počasi se je spustil v jarek in se tako za trenutek spravil na varno. Nato pa se je prijel za dve veji, ki sta se mu vzpenjali nad glavo, in se popel v višino. Od tam je mogel videti vse na okoli, ne da bi mu grozila kaka nevarnost.

Tako so minevale tesnobne minute. Nič se ni zganilo, nikjer ni bilo nič videti, gozd se je zdel čisto zapuščen.

Že je mislil, da se je zmotil in da so mu jo razdraženi živci zaigrali, ko je zdajci uzrl v smeri proti jasi nekega moškega, ki se je sklonjeno plazil s puško v roki; oblečen je bil v umazan jopič, noge in glavo je imel golo. Gaston se je komaj premagal, da ni vzkriknil: ta možak, ta raztrgana obleka, ta čudna sklonjena hoja — vse to je poznal — tega človeka je že nekje videl, samo kje... kje — v sanjah — ne, ne — aha, zdaj se spominja — ta človek ga je hotel umoriti! Da, to je bil oni skrivnostni neznanec, ki ga ni nihče osumil! In kako po sreči je danes nemara spet drugič ušel smrti!

Takrat pa je pomislil:

„Če se tega možaka polastim, rešim Gobrianda. In če Gobrianda rešim, se njegova mržnja prav gotovo izpremeni v spoštovanje. In potem je Julija moja!“

Tako je mislil Gaston, le nekaj sekund je mislil tako. Toda te sekunde so zadoščale, da se mu je neznanec izmuznil in mu izginil izpred oči.

Gastonov načrt je bil storjen. Jadrno je odhitel domov, poiskal očeta in mu povedal, kaj se mu je zgodilo na poti skozi gozd.

„Oče, zdaj poznam morilca, in natanko vem, da si dal nedolžnega človeka zapreti. Pravičnost zahteva, da brez odloga zapoveš, naj ga izpuste. Pravega zločinca bodo že našli.“

Forges je namršil obrvi.

„Nu,“ je mirno odgovoril, „kar si mi povedal, se mene vendar nič ne tiče, nego samo orožništva. Sicer pa tudi nisem jaz naznanil Gobrianda.“

„Kdo pa potem?“ je povprašal Gaston.

„Stvar je vendar preprosta — oblast, ki je videla, kako se kupičijo argumenti zoper njega. Krog okoli tega lopova je sklenjen in zagotovem te, da se ne bo tako lahko izmotal iz njega. Prihrani si svoje usmiljenje za kaj boljšega in ne skušaj valiti krivde na druge nedolžne ljudi.“

Zamolкло kakor da se boji lastnega glasu je vprašal Gaston:

„Tak vendar mrziš tega slabotnega moža?“

„Hočem ga spraviti tako daleč, da nam ne bo mogel več škodovati,“ je mrzlo odgovoril Forges.

„Če je tako,“ je odločno vzkliknil Gaston, „me prisiliš, da rešim Gobrianda zoper tvojo voljo.“

Vselej kadar se mu je sin uprl, je v očetu vse vzkipelo, da se je le z največjim naporom obrzdal. Tudi zdaj je skrnil svoje čelo v dlani in z drgečočim glasom zavpil:

„Naj torej pride nesreča nate, Gaston!“

Štirinajsto poglavje

NA SLEDU

Gaston je dolgo razmišljal o očetovem vedenju.

„V vseh njegovih besedah je skrit neki strah, ki ga ne razumem, vse to mi je tako skrivnostno. Čudna in pomembna skrivnost mora to biti, kar je med mojim očetom in tem Gobriandom!“

Toda Gaston se ni več ustavljal z razmišljanjem. Moral je hiteti, če hoče Gobrianda rešiti. Zato je poiskal preiskovalnega sodnika, ki ga je pred nekaj dnevi zaslišal, in mu je poročal, kaj se mu je zgodilo.

Gospod Juvenel je njegovo vest sprejel jako hladno. Že pri prvih besedah je mladega moža prekinil.

„Za to mi morate prinesiti dokaze,“ je menil. „To kar smo mi odkrili, govori samo zoper Gobrianda. Vaša izpovedba nikakor ne zadošča.“

Bilo je, kakor bi bil preiskovalni sodnik o vsem tem, kar mu je Gaston povedal, že obveščen.

To je mladega moža razjariło.

„Gospod preiskovalni sodnik,“ je začel s presekanim, ukazujočim glasom. „Uradno obtožujem tega postopača, ki sem ga srečal v fontainebleaujskem gozdu. V njem sem spoznal svojega napadalca. Če se v tej zadevi ne ukrene po zakonu, to je, če ne daste v štiri in dvajsetih urah povelja, da je treba tega človeka izslediti, pojdem na drugo mesto, ki je višje od vas.“

„Kam neki, gospod?“ je pol ironično pol presenečeno vprašal gospod Juvenel.

„K pravosodnemu ministru!“

„Vaše grožnje, gospod Forges, zame nimajo pomena,“ je odgovoril preiskovalni sodnik, „zakaj dolžnost oblasti je krivce, naj si že bodo kdorkoli, kaznovati, in jaz bom vse akte poslal na kriminalno sodišče. Izvolite mi popisati človeka, ki ga obdolžujete!“

Gaston je storil kakor je zahteval preiskovalni sodnik, in dve uri nato so orožniki že brskali po tistem delu gozda, kjer je bil Gaston videl neznanca. Gaston je šel z njimi.

Vodja patrolje je vzel s seboj tudi gozdnega čuvaja Frébauta, ker je on najboljše poznal gozd in mu je zato lahko v množičnem pomagal.

Pri prvih besedah, ki jih je vodja izpregovoril čuvaju, je leta vzkliknil: (Dalje prih.)

Najboljšo nemško, francosko, angleško in drugo svetovno književnost, leksike in strokovne knjige na obroke dobite pri zastopniku največje jugoslovanske knjigarne

„Minerve“.

Vse informacije daje „Roman“.

Doma, v družini

Našim dragim bralkam!

Vas vse vabimo k sodelovanju v tej rubriki. Vsak prispevek, ki nam ga pošljete, bomo znali ceniti in Vam bomo hvaležni zanj. Pošljite nam: svoj poseben recept za pripravo kake jedi, Vaš način čiščenja teh ali onih madežev in sploh nasvete, o katerih sodite, da niso splošno znani.

Posebno bi nas zanimali recepti za močnate jedi. Vsaka naša družina ima kak specialni recept — tega nam pošljite in objavimo ga z Vašim polnim imenom. Kar je dobrega, naj ne ostane monopol posameznikov! Naj bo dostopno vsem!

Te prispevke bomo objavljali v tej rubriki pod naslovom: „Jaz bi takole rekla.“ Uredništvo.

KAKO SKRBI ŽENA ZA ZDRAVJE V RODBINI

Dobra gospodinja ima mnogo težkih nalog. Vse, sreča in zadovoljstvo je odvisno od nje, najbolj pa zdravje v rodbini.

Lažje se je boleznim izogniti kakor zdraviti jo. Izogniti se je, se pravi, odstraniti vse, kar bi jo moglo povzročiti, in prav v tem tiči glavna vloga, pa tudi glavna odgovornost gospodinje.

Najvažnejši problem je prehrana. Slaba prehrana je povzročila že toliko zla, kakor nobena druga stvar. Poglejmo samo na svetovno vojno. Nikdar se niso prej tako razpasle bolezni, kakor baš v tem času, ko ni bilo dovolj živil. Res je, da je prehrana odvisna od denarja, toda tudi z majhnim denarjem je mogoče dobro jesti. Le brskaj časih po kuhinjski knjigi in sama se boš prepričala, da je to res.

Treba je paziti na obleko. Proti ženski modi se seveda ni mogoče boriti, ker je preveč ukoreninjena in tudi slaba ni, ona vsaj ustreza higijenskim zahtevam. Pri moški modi tega ni.

Žena naj skrbi predvsem za čisto perilo. K higijeni spadajo tudi zmeraj čisti čevlji in čisti žepi. Pri otrocih, ki imajo zelo razvit čut za zbiranje vsakovrstnih stvari, najdeš v žepih vse polno reči, ki tjakaj ne spadajo, časih tudi pri odraslih.

Stanovanje lahko postane zbirališče bolezenskih kali, če nanj skrbno ne paziš. Tu moraš kot čuvarica zdravja skrbeti za vse. „Zrak in sonce v sobe, prah in umazanija iz njih,“ mora biti tvoje geslo. V vlažnih stanovanjih to seveda ne poma-

ga dosti. Tam je treba še posebej dobro kuriti in zračiti.

Najbolj so za boleznimi dovzetni otroci. S pravilnim negovanjem lahko preprečiš in odstraniš marsikatero zlo. Otroka pošlji v posteljo, čim opaziš, da nekaj pri njem ni v redu. In tudi, ko se ti zdi, da je bolezen že prebolel, naj ostane še nekaj dni v postelji. Kako često se je že zgodilo, da so otroci, ki so prežgodaj po bolezni vstali, začeli kmalu nato bolehati in slabeti. Koliko manj jetičnih otrok bi bilo, če bi se matere držale teh pravil!

Kruh

Kruha ne manjka pri nobeni jedi in vendar greši izobraženi svet s tem, da otrokom daje namestu zdravega črnega kruha slabo prebavljivi beli ali napol beli kruh, ki poleg tega nima niti četrtno toliko hranilne vrednosti kakor črni. Pa tudi zobovju škoduje beli kruh, ker ga mnogo prej načne. Ljudje, ki jedo samo fini beli kruh trpe navadno na zaprtju, ki je povzročitelj tolikih bolezni.

Pečene krompirjeve rezine

Ni je skoraj jedi, ki bi se dala pripravljati na toliko raznovrstnih načinov kakor krompir. Zelo dober način je tale: Surov, olupljen krompir razreži na tanke rezje, ki jih vržeš v razbeljeno mast. Počakaj, da zarumene, potem pa jih potresi z drobnjo soljo in serviraj.

Krompirjev pire

Potrebščine: Krompir, mleko ali smetana, malo surovega masla, sol.

Krompir razreži na kosce in ga mehko skuhaj v vreli slani vodi. Potem yso vodo odlij in krompir zmečkaj, dodaj mleko ali smetano in surovo maslo. Potem na ognju nekaj časa vse skupaj mešaj in postavi na mizo.

Praktični nasveti

Sodi ti ne bodo več puščali, če jih razpokane namažeš od zunaj z ilovko in potem vanje natočiš vode.

Če hočeš, da se ti bodo kljuge iz medi zmeraj svefile, jih često obriši s krpo namočeno v salmijak.

Če konji grizejo usnje, je to znak, da dobivajo v svoji hrani premalo soli.

Če to se zgodi, da kokoš leže jajca z mehko lupino. Če primeš tako kokoš za noge in jo nekajkrat zanihaš, ne bo več nosila jajc z mehko lupino. Tako vsaj pravijo in menda drži.

Oranže

so dobro zdravilo predvsem za one, ki trpe na obolenju mehurja. Dnevno 2 ali 3 oranže ali vsaj njihovega soka ne olajša samo bolečin ampak jih često celo odstrani in po daljšem uporabljanju bolezen prežene.

Palačinke

Potrebščine: 50 dkg moke, 2 jajci, 5 osminke litra mleka, sol, 2 žlici sladkorja, ½ zavojčka Dr. Oetkerjevega pecilnega praška.

Priprava: Pomešaj moko, rume njaka, mleko, sol, sladkor, pecilni prašek in sneg iz preostalih 2 beljakov. Iz te zmesi speci 6—8 palačink, jih napolni z marmelado, sirovin nadevom ali podobnim, zvij in potresi s sladkorjem.

ALI HOČEŠ BITI LEPA?

Ni pravilica, da so že stari Egipčani poznali kozmetična sredstva. Ko so odkopavali Tutankhamonovo grobnico, so našli v njej posodice pomad in neverjetno lepo dišečih vonjav. To je najboljši dokaz, da ljudje skrbje za lepoto, kar obstoji svet...

Kaj se danes uporablja za ohranitev lepote in svežosti, ki si je želi vsaka ženska?

ZORAIDA KREMA ohranja svežost in mladost lica ter odstranjuje gube, ki so največji sovražnik lepote. Dnevna in nočna krema, lonček Din 12,50.

ZORAIDA MILO je izredno dehteče, priporočljivo za vsako polt in se izvrstno peni.

Elegantno opremljena škatlica Din 12,—.
ZORAIDA PUDER v vseh barvah, bel, rožnat, creme, ocre, naturel, je priljubljen in brezhiben. Okusno pakiran v škatlicah Din 6,—, 12, 20,—.

MILCH-KREMA DR. BOEHA je edino srečno sredstvo proti pegam in madežem.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12,50
MELITIS KREMA (rastlinski vosek) je čisti naravni preparat, ki v nekaj dneh odpravi lisaj. Škatlica Din 10,—.

RORAKS je na vsak način potreben del vode pri umivanju. Škatlica Din 10,—.

Poslednja novost na polju kozmetike so vsekakor preparati:

„OPERA“:

„OPERA“ Eau de Cologne, elegantno opremljena s 100 grami vsebine Din 40,—.

„OPERA“ parfem, izredno dehteč, elegantno adustrična steklenica Din 50,—.

„OPERA“ krema za lice, lonček Din 40,—.

„OPERA“ puder, v vseh barvah, velika škatlica Din 30,—.

Vse gorj opisane preparate prodala in razpošljila s pošto

PARFUMERIJA URAN, Mestni trg 11, Ljubljana

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

„PLANINKA“

zdravilni čaj

iz najboljših zdravilnih zelišč, čisti in prenavlja kri in učinkuje izborno pri slabi prebavi želodca, zaprtju telesa, napevanju, nerednem delovanju črev, hemoroidih (zlati žili), poapnenju žil, izpuščajih in žolčnem kamnu. Preprečuje kislino in zbuja tek. Pravi „Planinka“ čaj je zaprt in plombran in ima napis:

Lekarna Mr. Ph. Bahovec, Ljubljana
ter stane zavojček 20 Din

Ureja Boris Rihteršič

Janet Gaynor

Ali ste videli film „Ob zori“?

Ali ste videli film „V sedmih nebesih“? „Štiri vrage“?

Tam je igrala Janet Gaynor, ki jo danes prinašamo na naslovni strani. Majhna, sladka, zapeljiva, morda najbolj ljubka med filmskimi igralkami. Čeprav je Američanka, ni na njej prav nič ameriškega. Ne rafiniranosti, ne demonstva. Oboje je zamenjala s smehljajočim se obrazom in prav to je vzrok, da je tako priljubljena.

Ona je med tistimi redkimi igralkami, ki so si utrle pot tudi k zvočnemu filmu. Pravijo, da ima prijeten glasek, da bi jo človek vedno poslušal. Koliko je pri tem resnice in koliko reklame, ne vemo. Mislimo pa, da bo držalo. Tako srčkano dekletce vendar ne more imeti grdega glasu.

Sicer pa... počakajmo, da pride spet kaj v Ljubljano! Pravijo, da bo njen zvočni film „Imej solnce v srcu“, ki ga igra s Charlesom Farrellom, pustinjakom iz „Melodije krvi“, kmalu v Evropi. Iz Evrope v Ljubljano pa ni tako daleč...

Odmor v filmskem ateljeju

„Konec posnetka. Naslednja slika čez nekaj časa.“ to je klic, ki odmeva ves dan po filmskih ateljejih. Tri četrtine dnevnega časa izgube igralci s čakanjem na prizore. In kaj delajo med tem?

Začetniki, ki so prvič v filmskem ateljeju, ne poznajo počitka. Neprestano se sučejo okrog aparatov, vse hočejo videti in slišati, vsako režiserjevo besedo hočejo prestreči. Deloma je temu vzrok radovednost, deloma nervoza. Zanimivo jih je gledati, kako drže krčevito v rokah manuskript, kakor da bi se učili, čeprav znajo že vsako besedo desetkrat na pamet...

Poglejmo, kaj delajo stari izkušeni igralci, ki jim je atelje že dom, ali še več.

Na primer Greta Garbo. Kadar odigra svoj prizor, izgine v svojo garderobo, kjer jo največkrat dobiš pri čitanju romanov. Časih je seveda drugače. Če ni doma dobro preštudirala svoje vloge, poskuša to nadomestiti v svoji garderobi. Drugič ima človek srečo in jo najde pri živahnem kramljanju s tovariši. Ti trenutki so sicer zelo redki, toda značilni za njen značaj.

Norma Shearerjeva je drugačna. Ko opravi svoje delo, sede h klavirju in igra arije, ki si jih je zapomnila iz kake opere, operete ali

zvočnega filma. Kadar jo pomožni režiser pokliče, vstane in odide v atelje kakor jagnje v klavnico. Samo nečesa si ne da vzeti: svojega popoldanskega čaja. V Ameriki, posebno v Hollywoodu tega običaja skoraj ne poznajo. Pozna ga samo Norma. Njen čaj je znan po vsej Ameriki in v srce si šteje lahko oni, ki ga je že kdaj povabila nanj. To je njeno največje odlikovanje.

Lawrence Tibbetts, svetovno znan iz velikega govorečega filma „Hajduška pesem“, ki ga bomo kmalu gledali tudi v Ljubljani, je tudi velik prijatelj klavirja. Po vsaki sliki si igra naslednjo partituro, a če prideš k njemu in ga poprosiš, da ti igra komad, ki ti je najbolj všeč, ti bo rad ustregel...

Dreyfusova afera

Eno najsramotnejših poglavij novejšje zakulisne zgodovine je brez dvoma afera francoskega stotnika Dreyfusa, ki je svoj čas razburila ves svet.

Neka francoska špijonka je namreč odkrila, da Nemci dobivajo stalno poročila o vseh tajnostih francoske armade. Francoski vojni minister je začutil, da se njegov stolček maje, zato je moral čimprej odkriti krivca, ki je izdal. Tako so nekaj dni kasneje, to je bilo 15. oktobra 1894, na podlagi obtožbe, sestavljene na izredno lahkomišeln način, aretirali stotnika Dreyfusa, po rodu Žida, in ga postavili pred vojno sodišče. Obsojen je bil na javno degradacijo in dosmrtno ječo na Hudičevih otokih. Štiri leta je moral ostati tam vkovan v železje in huje so delali z njim kakor z najnavadnejšim morilecem. Med tem pa sta se njegova žena in zagovornik neustrašeno borila za obnovo procesa proti vsem, ki so ju zasramovali. Ni jima uspelo. Takrat je veliki francoski romanopisec Zola priobčil v Clemenceaujevem listu „L'Aurore“ silen napad na poslovanje vojnega sodišča, pod naslovom „L'accuse“ (Obtožujem!) Svet je prisluhnil. Na zahtevo vojnega sodišča je bil Zola gnan pred poroto, kjer je bil obsojen, toda pobegnil je v Anglijo. V tem je prišlo do senzacionalnega odkritja. Polkovnik Henry, ki je bil glavna priča proti Dreyfusu, je priznal, da je ponaredil listino, ki je Dreyfusa najbolj potlačila. Dan kasneje si je v zaporu prerezal vrat. To je udarilo kakor bomba. Proces se je obnovil, toda še enkrat je pravica podlegla. Dreyfus je bil obsojen na deset let ječe, vendar so ga pomilostili kmalu nato, ker kazni zaradi oslabelosti ni mogel nastopiti. Šest let je trajalo, preden ga je vrhovno sodišče oprostil. Bil je sprejet nazaj v armado, povišan in odlikovan z redom legije časti.

Po tem resničnem dogodku so Nemci posneli govoreči film.

Dreyfusa igra Fritz Kortner, znan iz „Atlantika“, njegovo ženo

Elitni Kino Matica

Edini zvočni kino v Ljubljani

Telefon 2124

STREL V ATELJEJU

Veliki govoreči kriminalni film Ufe. V glavnih vlogah Gerda Maurus, junakinja iz filma „Ženska na luni“, ter Harry Frank.

DREYFUS

Največji vohunski film. V glavni vlogi kapetana Dreyfusa sloviti Fritz Kortner; v ostalih vlogah George, Greta Mosheim, Albert Bassermann, Fritz Kampers, Bernard Goetzke, t. d.

HAJDUŠKA PESEM

Velifilm z najboljšim svetovnim baritonom Lawrence Tibbettom, članom newyorške Metropolitan opere. Film pri katerem je ostrmel ves svet!

PESMI JE KONEC

Prekrasna opereta, v kateri nastopa prvič odlična slovenska subreta Marica Lubejeva. V ostalih vlogah priljubljeni Willy Forst in Liane Haid.

pa nadarjena nemška igralka Grete Mosheim. Zolaja podaja Heinrich George, eden najboljših nemških karakternih igralcev, ki je v poslednjem času spet prišel na površje. Film predvajajo baš te dni v Ljubljani.

Filmski drobci

Any Ondre pravo ime je Ondrakova. Njen naslov je: Berlin, Charlottenburg, Sachsenplatz 12.

Ramon Novarro je bil rojen v Durangu v Mehiki in je srednje postave in črnolas. Zdaj je končal zvočni film „Seviljski pevec“.

Filma „Divje orhideje“ ki smo ga v Ljubljani že parkrat videli, v Nemčiji še niso igrali.

Al Jolson je Žid. Prej je bil pevec v nekem gledališču na Broadwayu v New Yorku. Film „Pevec jazza“ je vzet iz njegovega življenja.

Rihard Tauber se je pred kratkim ločil.

Conrad Veidt se mudi trenutno v Carigradu, kjer je zaposlen pri snemanju novega filma „Mož, ki je moril“. V privatnem življenju ni tako „demonški“ kakor v filmu.

Elizabeth Bergner, kate-re najlepše filme „Ljubezen“, „Donna Juana“, „Florentinski goslač“ in „Gospodična Elza“ smo v Ljubljani gledali, igra tudi v največjih nemških gledališčih. Zdaj snema zvočni film „Ariane“.

Nov Chaplinov film

Chaplin spet pripravlja senzacijo. Najavil je svoj novi film, kjer bo igral vlogo paznika v blaznici in sicer paznika, ki bi bolj sodil v blaznico kakor vsi njegovi norci. Da bo to svojo vlogo odigral kar najnaravnije, se je odločil, da pojde za ne-

kaj časa v blaznico, kjer bo najprej pacient, potem pa sluga.

Pasji zvočni filmi

Psi so bili že od nekdaj priljubljene živali v filmih. Spomnimo se samo na Rin-tin-tina, ki ga gotovo vsi poznate. Zdaj so šli filmski producenti še dalje. MGM je napravil že nekaj filmov, kjer igrajo sami psi. Najnovejši se imenuje „The Big Dog House“ („Velika pasja hiša“), ki je parodija na znani film „Okovi“.

Filmsko obvestilo

Od filmske družbe Paramount smo dobili obvestilo, da pride v Ljubljano največja letošnja filmska opereta „Ljubezenska parada“, o kateri smo že pisali v zvezi s člankom o Mauricu Chevalierju. Zato prinesemo v eni prihodnjih številkih zanimiv članek o glavni igralki Janetti MacDonald in njeno sliko na naslovnici strani.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kje je bil rojen Al Jolson? (Glej „Roman“.)
2. Kateri igralec in igralka sta igrala v glavni vlogi v filmu „Divne lazi Nine Petrovne“?
3. Kdo je igral glavno moško vlogo v filmu „Šejkov sin“?
4. Katera Kitajka je med filmskimi igralkami najbolj znana?
5. Kateri je bil poslednji film Loua Chaneya? (Glej „Roman“.)

Če pravilne rešitve razpisujemo 12 velikih fotografij filmskih igralcev in igralk. Rešitve je treba poslati najkasneje 6 dni po izidu lista. Ostale pogoje glej v 44. številki „Romana“. Rešitve in imena na grajenih prinesemo v 48. številki.

Na naša prva vprašanja smo dobili proti pričakovanju mnogo rešitev, daši so bila vprašanja razmeroma težka. Zreba je odločil za nagrade tele reševalce:

1. nagrada: 5 fotografij, Gosp. Zdravko Gosak, Ljubljana.
 2. nagrada: 3 fotografije, Gdč. Pavla Škrlovnik, Zagorje.
 - 3.—6. nagrada: 1 fotografija, Gg. Močnik-Selak, Ljubljana; Joško Malej, Ljubljana; Marija Voyk, Jesenice; Mara Polanc, Radeče.
- Vse fotografije predstavljajo igralce družbe M. G. M.

Vsem nagrajenim smo nagrade že poslali. Prosimo naše čitatelje, ki se zanimajo za film, da sodelujejo pri našem stalnem nagradnem natečaju. Prej ali slej jim bo gotovo usoda mila!

Kupon št.

3

(filmska vprašanja)

UGANKA

ZAGONETEN OGLAS

V časopisju je izšel tale oglas:

Naprodaj je livarna na E. C. E.

Nekemu kriminalistu je ta oglas takoj pal v oči. Vedel je dobro, da v dotičnem kraju ni nobene livarne. Dve noči si je ubijal glavo s tem oglasom, potem pa je premetal njegove črke in odkril, da je ta livarna prav za prav ...?

SARADA

Junaku Stritarjevemu odreži glavo, a glej, da mu pustiš čutilo pravo. Potem glej, da se naglo rešiš sam, jaz rad bi te — a plavati ne znam.

ČRKOVNICA

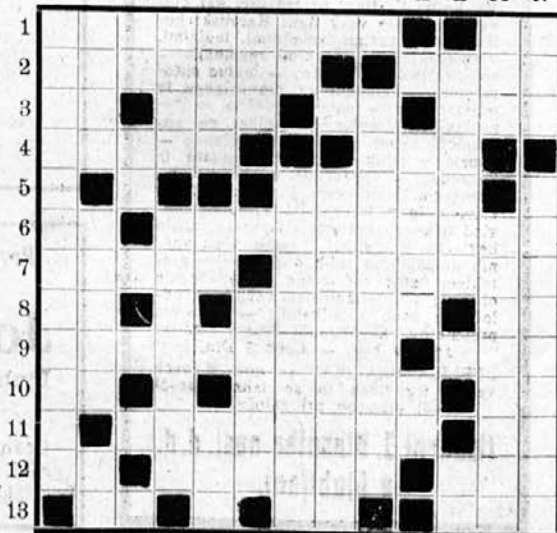
NZNJČAKZNSJA KREAENUIOEZA

SKRIVALNICA

- Nekdo je prodal tele predmete:
1. nov štedilnik	500 Din
2. pasjo hišico	120 ..
3. sod za kapnico	50 ..
4. star dežnik	20 ..
5. voz za smeti	120 ..
6. staro železno peč	150 ..
7. visok obešalnik	40 ..
8. nekaj slik	150 ..
- Kje je prodal vse to?

KRIZANKA

A B C D E F G H I K L M N

Vodoravno: 1. Svetopisemska oseba; reka v Sibiriji; 2. Boginja maščevalka; jed; 3. Japonska igra; žensko ime; pouk; srd; 4. Žensko ime; mesto na Finskem; 5. Vrag; 6. Del kolesa; konjenica; 7. Moško ime; dvomljiv; 8. Kvarta; instinkt; zaimek; 9. Keatonov film; čut; 10. Reka v Rusiji; moško ime; medmet; 11. Toplotna enota; an; 12. mera; dežela v Afriki; ima vsak človek; 13. Mera; ja; irsko ime.

Navpično: A. Bolestna samohvala; B. Svetopisemska oseba; mesto na Hrvaškem; egipčanski bog; C. Zaimek; predlog; D. Ponikalnica; poveljnič ladje; E. Letni čas; an; skorja; F. Španska vzgojiteljica; bogataš; G. Franc. spolnik; zdravilišče; H. Simbolična slika; I.

DOPOLNILNICA

Trubar, diva, vada, Kina, val.
Dodaj vsaki besedi še po dve zaporedni črki, da dobiš nove samostalnice. Nove črke ti dajo misel iz psalma.

PREMIKALNICA

P R O F E S O R
U P O R A B A
D E L A V E C
A L A B A M A

Premikaj te besede tako dolgo, da dobiš v treh navpičnih vrstah tri ptice.

ZEMLJEPISNA UGANKA

Ona bodi samo denar trosila. Skoda njega. Pek in glavar darujeta rada. V objemu rad nevarno zavreduh upora.

V teh stavkih so skrita zemljepisna imena. Poišči jih!

REBUS

R ta A V dom E P I raj

IZPOLNILNICA

...vka, A. i. . . a, R. . . ija, H. r. . d, o. e. j. . p. . ar, . . . ca, L. . . vec, . rt. ec, gr. . a, k. . ar.

Vstavi namestu pik prave črke, da dobiš same samostalnice, vse nove črke pa ti dajo pregovor.

ČRKOVNICA

Vsak 2 3 4 5 je lahko 1 2 3 4 5, 3 4 5 pa samo oni, ki je dovolj uren.

Rešitve iz zadnje številke glej na 16. strani.

Vrsta: K. Plemič; sa; L. Trd gumi; im; M. Sorodnik; mesto na Japonskem; N. Glas; prebrisaneč;

Rešitve ugank v zadnji številki

Križanka: Vodoravno: 1. Bača, up, sklon; 2. Irena, Ob, Lot; 3. Kaledonia; 4. As, minorit; 5. Mak, Gabun, kap; 6. Itala, Atika; 7. Jez, to, vezir; 8. Ala, Otoče; 9. Ilirija, klet; 10. Stez, lepilo; 11. Li, Eva, in; 12. Od, noi, kadilo; 13. Palavan, Nanos, Navpično; A. Bigamila, snop; B. Ar, satelit, da; C. Cek, kazalec; D. Anam, lj, na; E. Alligator, lov; F. Ena, Otilija; G. Podoba, oje; H. Borut, Čapek; I. Ninive, Ivan; K. Klit, ke, klada; L. Lij, kazalo, in; M. Otava, ilo; N. Iperit, nos. — Stevilčne: Krčevina, Apenini, renegat, Trebnje, esperanto, neizmernost, evharistija, pratika, Erjavec. — Kar te ne peče ne pihal. — Premikalnica, Reval, Odesa, Pariz. — Besednica, Pes, ki ne laja, globoko zobe zasaja. — Steber, Golar, kljun, sluga, Gabun, Galba, Orjen, Kranj, Manon, Arago, Ljubljana. — Računska uganka, Petdeset. — Posetnica, Sprevodnik. — Enačba, Sito, biser, ribič, Jalovec, Sibirija. — Skrite številke, En milijon en tisoč dvesto pet in dvajset. — Dopolnilnica, Moč usode. — Salivka, Kosa. — Crkavnica, Bog že ve, kateri kozi rog odbije.

Rešitev križanke iz 43. številke

Križanka, Vodoravno: 1. Oskar, obelisk; 2. Rla, Ikar; 3. Era, kipar, da; 4. Ramon, domačin; 5. Zapah, do; 6. Vi, epikurejec; 7. En, ropot, Ra; 8. Meroving, or; 9. Osat, Lika, st; 10. Navarin, dopis; 11. Inc, eta, ilok; 12. Kocen, R, U, R, nos; 13. As, tip, Nana. — Navpično: A. Omer, Veronika; B. Razin, Samos; C. Krama, mavec; D. Al, opereta, et; E. Ra, napor, Reni; F. Hipolit; G. Ovid, kovinar; H. Podutik, um; I. Amor, nadir; K. Lira, erg, ol; L. Ik, čaj, spona; M. Sadi, Erotikon; N. Kran, car, sa.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obratjan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — nošne dolge za goslarstvo; lestvice za kolke, za poštince, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sceme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačin in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.

Foto aparate in
potrebščine
dobite v največji izbiri pri
Drogeriji „Adrija“
Mr. Ph. S. Borčič
Ljubljana, Šelenburgova ulica 1
Telefon št. 34-01
Zahtevajte cenik!

Najboljše tamburice

Farkaševga in sremakega sistema izdeluje in razpošilja z jamstvom stara tovarna tamburice

STJEPAN M. GILG
SISAK, 251, Hrvatska.

Cenik tamburice pošljem na zahtevano zastoj, odlikovan z dvema zlatima kolajnama.

Zobni atelje
Bevc Joško
Ljubljana, Gosposvetska 4/I.
Telefon št. 32-96 Loco in interurb.
Sprejema: $\frac{1}{2}$ 9.— $\frac{1}{2}$ 13.
14.— $\frac{1}{2}$ 18.
(Po želji v torek in petek do $\frac{1}{2}$ 20.)

Prva jugoslovanska tovarna
dežnikov
Josip Vidmar
Ljubljana, Pred Škofijo št. 19
En gros — en detail.
Dežniki vseh vrst Vrtni senčniki. Sejmski dežniki. Velikanska izbira. Skrajne cene.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbujajo slika, in radi globokega svoloča pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev peclini prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudingo itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi izdelki, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najbolj začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudinge in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartlje, torte in pecivo,
lajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilिनovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lažni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljnih, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, torti, t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena ledila radi svoje enostavne priprave, svoloča odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo kospodni — tudi onih, ki stavilo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začitnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri vašem trgovcu; ako ne, pošite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.